

mig at være et Fremstridt, at have selve Mændene for os og ikke noget Skjærmbædt for dem. Jeg har altid haft den Overbevisning, at der her i Landet efter den Mobsætning, der er herhjemme, un var naturlig Plads for et konservativt Parti og et Demokrati, jeg har altid haft den Overbevisning, at hvad der var derimellem, ikke var af det Gode, og at der imellem det konservative Parti og Demokratiet ikke var Andet end et Konfortium. Nu skal jeg ganske vist erkende, at det konservative Ministerium, som vi den Gang modtog med adskillige Forventninger om, at det vilde bringe bedre, renere og klarere Tilstande her, kun er kommet temmelig daarlig fra Gjennemførelsen af de konservative Deer, men jeg tror, at Grunden dertil væsentlig ligger i, at den Politik, som dette Ministerium har ført, ikke har været nogen konservativ Politik, ja, alt Andet end konservativ; det har været en Politik, som er bleven det dileret ikke fra noget konservativt Parti, men fra de Herrer ved Vinduet. Det er et Parti, som jeg aldrig har betragtet som konservativt eller demokratisk men som et Parti ganske for sine egne Anskuelser. Den ærede Ordfører har ofte, og deri er jeg enig med ham, gjort gjældende overfor dette Ministerium, at det ikke handlede paa sine egne Begne, men handlede efter national-liberale Blade; dette tror jeg er rigtigt. Naar jeg ser paa den provisoriske Finanslov, er det utvivlsomt, at det ikke er Ministeriet selv, som har opfundet Provisoriet. Den første egentlige systematiske Begrundelse af Institutionen den provisoriske Finanslov er fremkommen i et national-liberalt Hovedorgan, og den er bleven optagen af alle den Sides Blade. Jeg ser ikke, hvem der her i Landet har baaret den Ide frem, undtagen netop de Nationalliberale. Det, man nærmest kan bebreide dette Ministerium, er ikke dets Tilblivelse, men det, at det i Stedet for at føre konservativ Politik, har ført Noget, der var revolutionært, ikke har udført sin egen Politik eller sin egen Gjerning, men et andet Partis Gjerning. Nu siger det ærede Medlem fra Stege, at det kan være godt nok med klare og rene Tilstande; det kan, siger han, for den Enkelte have sin psykologiske Interesse — jeg tror, at dette var Udtrykket — at faae Tingene saaledes ordnede, at man veed, hvad der hører herhen, og hvad der hører derhen, men, siger det ærede Medlem, det er noget Andet, naar man ser Sagen fra Samfundets Standpunkt.

Der har altid for mig været noget Mistænkeligt ved at høre dette Ord Samfundet. Det er et Ord, vi have hørt fra Frankrig i den nyere Tid; det er et Stikord. Naar Noget skal ske, som har med uregelmæssige Tilstande at gjøre, saa vil man lægge Mærke til, at der altid tales om at frelse Samfundet. Jeg tror ogsaa, at det ærede Medlem noget nærmer sig sine nye Meningsfæller. Jeg har lagt Mærke til, at der altid fra den Side er gjort gjældende, at de ikke hørte til noget Parti, de havde sig derved fra andre af deres Medborgere, som vare saa flette at danne et saadant Parti som det forenede Venstre. Den Lænsengang, at det kun er Samfundet og Fædrelandet og Samfundets og Fædrelandets Interesser, som Partiet kæmper for mod os Andre, er jeg noget urolig ved at høre, at det ærede Medlem fra Stege nu optager som sin Talemaade. Det forekommer mig, at den nye Dmgang, som han har haft i denne Samling, muligvis kan have virket mindre heldig paa ham, hvis der skal ligge Mere deri end blot Ordene. Jeg tror, at det, vi bedst ere tjente med i alle Tilfælde, er at faae Sagen ren og klar frem, og at dette er Noget, man særlig er tjent med i en Kamp som den, vi have reist herhjemme. Det ærede Medlem, som nu mener, at man kan jevne det ud i det Blakkede og Uklare, til Noget, som hverken er et helt eller halvt Resultat, har efter min Mening heri taget fejl. Jeg tror ikke, at dette lader sig gjøre, eller at man ret kan forsvare det overfor, hvad der er sket her i Landet. Det lader sig ikke negte, at Politiken i en Række af Aar har optaget alle Interesser, den har virket hæmmende og trykkende paa Meget, der i og for sig var berettiget og havde Krav paa at komme frem. Vi have uden Betænkning — og det ærede Medlem har ikke i den Henseende staaet tilbage — reist hele Befolkningen, sat dette Spørgsmaal saa langt og dybt ned i Befolkningen, som vi formaade, vi have søgt at samle alle Kræfter i Befolkningen om dette Punkt; men det er sket i den Overbevisning, at der ligger Tidens Opgave, der ligger det Fremstridt, der skal gjøres, thi saa kan det forstaaes, at man har Lov til saaledes at offre Alt paa den Ting. Men naar saa det Hele ender paa denne Maade, ender i noget Grumset og Ubestemt, der hverken er helt eller halvt, saa ser jeg ikke rettere end, at derved kastes der et forunderligt Lys tilbage paa hele denne Bevægelse.